

Nr 196

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 10 § 2 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt, m. m.; given Stockholms slott den 29 april 1955.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

1) förordning angående ändrad lydelse av 10 § 2 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt; samt

2) förordning med bestämmelser om beräkning av den preliminära skatten vissa år för aktiebolag m. fl.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

BERTIL

Per Edvin Sköld

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en av konjunkturpolitiska skäl betingad höjning av den statliga inkomstskatten för vissa juridiska personer. Förslaget innebär att skatten för aktiebolag höjes från 40 till 45 procent vid 1956 års taxering och till 50 procent fr. o. m. 1957 års taxering. För ekonomiska föreningar höjes skatten från 32 till resp. 36 och 40 procent. Den ökade skatten skall preliminärt erläggas fr. o. m. uppbördsterminen i september 1955.

Genom den föreslagna höjningen beräknas statsskatten enligt 1956 års taxering öka med ungefär 125 miljoner kronor och enligt 1957 års taxering med omkring 250 miljoner kronor. Härav kan ca 200 miljoner kronor beräknas inflyta under budgetåret 1955/56.

Förslag

till

förordning angående ändrad lydelse av 10 § 2 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt

Härigenom förordnas, att 10 § 2 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*Nuvarande lydelse:**Föreslagen lydelse:***10 §.**

2 mom. Den statliga inkomstskatten utgör:

a) för svenska aktiebolag, svenska försäkringsanstalter som icke äro aktiebolag samt sådana utländska juridiska personer som ej beskattas enligt 1 mom.:

*fyr*tio procent av den beskattningsbara inkomsten, i den mån skatten icke skall beräknas enligt c) här nedan;

b) för andra svenska ekonomiska föreningar än sambruksföreningar ävensom för sparbanker, sparbankernas säkerhetskassa, Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa, hypoteksföreningar, svenska bostadskreditkassan och bostadskreditföreningar:

*tre*ttiotvå procent av den beskattningsbara inkomsten;

2 mom. Den statliga inkomstskatten utgör:

a) för svenska aktiebolag, svenska försäkringsanstalter som icke äro aktiebolag samt sådana utländska juridiska personer som ej beskattas enligt 1 mom.:

*fem*tio procent av den beskattningsbara inkomsten, i den mån skatten icke skall beräknas enligt d) här nedan;

b) för andra svenska ekonomiska föreningar än sambruksföreningar:

*fyr*tio procent av den beskattningsbara inkomsten;

c) för sparbanker, sparbankernas säkerhetskassa, Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa, hypoteksföreningar, svenska bostadskreditkassan och bostadskreditföreningar:

*tre*ttiotvå procent av den beskattningsbara inkomsten;

¹ Senaste lydelse av 10 § 2 mom., se 1952: 378.

Nuvarande lydelse:

c) för försäkringsanstalter, i den mån de driva livförsäkringsrörelse: tio procent av den beskattningsbara inkomsten; samt

d) för andra skattskyldiga än dem som avses i 1 mom. eller under a), b) eller c) här ovan:

femton procent av den beskattningsbara inkomsten.

Vid tillämpningen av bestämmelserna under a) och c) här ovan skall iakttagas att, därest försäkringsanstalt driver jämväl annan försäkringsrörelse än livförsäkringsrörelse, skatten skall beräknas enligt bestämmelsen under c) allenast beträffande den del av anstaltens beskattningsbara inkomst, som efter förhållandet mellan den skattepliktiga nettointäkten av livförsäkringsrörelsen och anstaltens sammanlagda skattepliktiga nettointäkt belöper å livförsäkringsrörelsen.

Föreslagen lydelse:

d) för försäkringsanstalter, i den mån de driva livförsäkringsrörelse: tio procent av den beskattningsbara inkomsten; samt

e) för andra skattskyldiga än dem som avses i 1 mom. eller under a), b), c) eller d) här ovan:

femton procent av den beskattningsbara inkomsten.

Vid tillämpningen av bestämmelserna under a) och d) här ovan skall iakttagas att, därest försäkringsanstalt driver jämväl annan försäkringsrörelse än livförsäkringsrörelse, skatten skall beräknas enligt bestämmelsen under d) allenast beträffande den del av anstaltens beskattningsbara inkomst, som efter förhållandet mellan den skattepliktiga nettointäkten av livförsäkringsrörelsen och anstaltens sammanlagda skattepliktiga nettointäkt belöper å livförsäkringsrörelsen.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1956, dock att i samband därmed följande skall iakttagas.

1. Den statliga inkomstskatten skall vid 1956 års taxering samt vid eftertaxering för år 1956 utgöra:

a) för svenska aktiebolag, svenska försäkringsanstalter som icke äro aktiebolag samt sådana utländska juridiska personer som ej beskattas enligt 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt:

fyrtiofem procent av den beskattningsbara inkomsten, i den mån skatten icke skall beräknas enligt d) här nedan;

b) för andra svenska ekonomiska föreningar än sambruksföreningar: trettiosex procent av den beskattningsbara inkomsten;

c) för sparbanker, sparbankernas säkerhetskassa, Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa, hypoteksföreningar, svenska bostadskreditkassan och bostadskreditföreningar:

trettiolva procent av den beskattningsbara inkomsten;

- d) för försäkringsanstalter, i den mån de driva livförsäkringsrörelse: tio procent av den beskattningsbara inkomsten; samt
- e) för andra skattskyldiga än dem som avses i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt eller under a), b), c) eller d) här ovan: femton procent av den beskattningsbara inkomsten.

Vid tillämpningen av bestämmelserna under a) och d) här ovan skall iakttagas att, därest försäkringsanstalt driver jämväl annan försäkringsrörelse än livförsäkringsrörelse, skatten skall beräknas enligt bestämmelsen under d) allenast beträffande den del av anstaltens beskattningsbara inkomst, som efter förhållandet mellan den skattepliktiga nettointäkten av livförsäkringsrörelsen och anstaltens sammanlagda skattepliktiga nettointäkt belöper å livförsäkringsrörelsen.

2. Vid eftertaxering för år 1955 eller tidigare år skola äldre bestämmelser äga tillämpning.

Förslag

till

förordning med bestämmelser om beräkning av den preliminära skatten vissa år för aktiebolag m. fl.

Häri genom förordnas som följer.

1 §.

Svenska aktiebolag, svenska försäkringsanstalter som icke äro aktiebolag, andra utländska juridiska personer än oskifta dödsbon eller familjestiftelser samt andra svenska ekonomiska föreningar än sambruksföreningar skola utöver den i hemortskommunen påförda preliminära B-skatt, som förfaller till betalning under uppbördsterminerna i september och november 1955 samt januari 1956, senast under uppbördsterminen erlägga ytterligare preliminär skatt med belopp motsvarande tjugu procent av den i hemortskommunen under uppbördsterminen till betalning förfallande skatten avrundad nedåt till helt hundratal kronor.

Vad nu sagts skall ej gälla, då i anledning av jämkning eller preliminär taxering ny debetsedel utfärdas och den därå upptagna skatten förfaller till betalning första gången under någon av förenämnda uppbördsterminer. I sådant fall skall den i den preliminära skatten ingående statliga inkomstskatten beräknas för annan svensk ekonomisk förening än sambruksförening till trettiosex procent av den till statlig inkomstskatt beskattningsbara inkomsten och för annan i föregående stycke avsedd skattskyldig till fyrtiofem procent av motsvarande inkomst. Därvid skall å debetsedeln antecknas att den skattskyldige icke är pliktig att enligt föregående stycke erlägga preliminär skatt utöver det å debetsedeln angivna beloppet.

2 §.

Det åligger länsstyrelsen eller, i stad med egen uppbördsförvaltning, den lokala skattemyndigheten att å kreditkort avseende preliminär skatt för i 1 § första stycket angiven skattskyldig verkställa den uppräknade debiterade belopp, som svarar mot vad den skattskyldige har att enligt nämnda stadgande erlägga såsom ytterligare preliminär skatt.

3 §.

För skattskyldig, varom i 1 § förmäles, skall preliminär B-skatt, som eljest skolat beräknas enligt 13 § första stycket uppbördsförordningen, för år 1956 utgå med belopp motsvarande den slutliga skatten enligt 1955 års taxering, ökad med tjugufem procent av den däri ingående statliga inkomstskatten, samt för år 1957 med belopp motsvarande den slutliga skatten

enligt 1956 års taxering, ökad med tio procent av den däri ingående statliga inkomstskatten. Därvid skall dock i den slutliga skatten icke inräknas utskiftningskatt, ersättningsskatt eller sådan i uppbördsförordningen icke omnämnd skatt eller avgift, vilken påförts jämlikt bestämmelse i annan författning.

4 §.

Det åligger lokal skattemyndighet att under senare hälften av juli 1955 lämna i 1 § första stycket omförmäld skattskyldig skriftlig underrättelse om vad den skattskyldige enligt samma stadgande har att iakttaga.

5 §.

Vad i denna förordning stadgas har ej avseende å försäkringsanstalter, som uteslutande driva livförsäkringsrörelse.

6 §.

Kungl. Maj:t äger utfärda de närmare föreskrifter, som kunna finnas erforderliga för tillämpningen av denna förordning.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1955.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland i statsrådet å Stockholms slott den 29 april 1955.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, fråga om en av konjunkturpolitiska skäl betingad *höjning av den statliga inkomstskatten för aktiebolag m. fl. juridiska personer* samt anför därvid följande.

Vid anmälan tidigare denna dag av frågan om komplettering av riksstatsförslaget för budgetåret 1955/56 och vissa därmed sammanhängande spörsmål har jag lämnat en ingående redogörelse för det rådande ekonomiska läget samt angivit vilka åtgärder som med hänsyn härtill bör vidtagas. En av dessa åtgärder är en höjning av skatten å aktiebolag och ekonomiska föreningar. Angående motiven för denna åtgärd hänvisar jag här till vad jag därvid anförde.

Principen för en höjning av bolagsskatten synes böra vara att företagen åläggas att fr. o. m. andra halvåret 1955 inbetala en högre skatt än som med nuvarande regler ifrågakommer. Detta blir fallet om en högre bolagsskatt beräknas fr. o. m. 1956 års taxering samtidigt som skyldighet införes för företagen att erlägga den högre skatten redan vid preliminärskatteuppbörden under senare hälften av uppbördsåret 1955—56.

Innan jag övergår att närmare ange hur bestämmelserna synes böra utformas må erinras om följande.

Den statliga inkomstskatten för juridiska personer utgår enligt bestämmelserna i 10 § 2 mom. förordningen om statlig inkomstskatt efter följande grunder.

För svenska aktiebolag, svenska försäkringsanstalter, som inte är aktiebolag, samt andra utländska juridiska personer än oskifta dödsbon och familjestiftelser utgör skatten 40 procent av den beskattningsbara inkomsten.

För andra svenska ekonomiska föreningar än sambruksföreningar, sparbanker, sparbankernas säkeretskassa, Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa, hypoteksföreningar, svenska bostadskreditkassan och bostadskreditföreningar utgör skatten 32 procent av den beskattningsbara inkomsten.

Beträffande försäkringsanstalter, i den mån de driver livförsäkringsrörelse, utgör skatten 10 procent av den beskattningsbara inkomsten.

För ideella föreningar och andra förut inte nämnda juridiska personer utgår den statliga inkomstskatten med 15 procent av den beskattningsbara inkomsten.

Beträffande försäkringsanstalt, som driver jämväl annan försäkringsrörelse än livförsäkringsrörelse, beräknas skatten efter 10 procent allenast beträffande den del av anstaltens beskattningsbara inkomst, som efter förhållandet mellan den skattepliktiga nettointäkten av livförsäkringsrörelsen och anstaltens sammanlagda skattepliktiga nettointäkt belöper å livförsäkringsrörelsen.

Vad härefter angår frågan vilka juridiska personer, som bör bli föremål för den skärpta skatten, synes uppenbart att denna skärpning bör gälla svenska aktiebolag och ekonomiska föreningar med undantag för samsbruksföreningar. Dock synes försäkringsföretag, som driver livförsäkringsrörelse eller ock sådan rörelse vid sidan av annan försäkringsrörelse, böra undantagas från skattehöjning i avseende å inkomsten av livförsäkringsrörelsen. Skattehöjningen bör vidare — med det undantag som framgår av vad nyss sagts — avse svenska försäkringsanstalter, som inte är aktiebolag, samt de utländska juridiska personer, som beskattas efter samma grunder som aktiebolag. Övervägande skäl torde tala för att inte höja skatten för sparbanker och övriga nu inte särskilt omnämnda juridiska personer.

För att ernå den från konjunkturpolitisk synpunkt avsedda effekten med en skärpt statskatt bör höjningen inte sättas lägre än till 25 procent av den enligt nuvarande regler utgående skatten. Detta skulle innebära en höjning av skattesatsen för aktiebolag och därmed jämställda skattskyldiga från 40 till 50 procent samt för ekonomiska föreningar från 32 till 40 procent. Dessa höjda skattesatser bör fastställas att gälla fr. o. m. 1957 års inkomsttaxering. Vad angår 1956 års taxering synes skattesatsen böra bestämmas till 45 resp. 36 procent, nämligen med hänsyn till att det ökade preliminärskatteuttaget bör ske först fr. o. m. fjärde uppbördsterminen i september 1955.

Jag torde härefter få övergå att beröra frågor av i huvudsak uppbörds-teknisk natur.

Nu ifrågavarande skattskyldiga erlägger den preliminära skatten såsom B-skatt. Denna är av myndigheterna på förhand uträknad och angiven på debetsedlarna. Enligt huvudregeln upptages preliminärskatten till samma belopp, som påförts såsom slutlig skatt enligt nästföregående års taxering. I vissa fall, såsom då den skattskyldige med hänsyn till emotsedda ändrade inkomstförhållanden avgivit s. k. preliminär självdeklaration, är B-skatten uträknad enligt annan och mera exakt grund. Den debiterade preliminär-

skatten förfaller till betalning med lika belopp under de sex uppbördsterminerna i mars, maj, juli, september och november samt januari på följande år.

Såsom förut framhållits bör den högre skatten inbetalas preliminärt och med början från och med uppbördsterminen i september detta år. Av tekniska skäl torde inte böra ifrågakomma att omdebitera preliminärskatten för 1955 och utfärda nya debetsedlar för senare hälften av uppbördsåret. I stället torde böra förfaras sålunda, att företagen ålägges att vid uppbördsterminerna i september och november 1955 samt januari 1956 inbetala — utöver de belopp som enligt debetsedeln då förfaller till betalning — ytterligare 20 procent av nämnda belopp. Det må framhållas att på den vid debetsedeln fogade skatteanvisning, som vid den särskilda uppbördsterminen användes, finnes en tom rad för tilläggsbetalning, å vilken rad företaget har att anteckna det tillkommande beloppet. Av praktiska skäl torde böra föreskrivas att det ytterligare skattebeloppet beräknas på det å skatteanvisningen angivna, jämkat nedåt till helt hundratal kronor. Om sålunda beloppet å skatteanvisningen är t. ex. 4 511 kronor, uträknas tillägget till 20 procent av 4 500 kronor, alltså till 900 kronor. Å anvisningen summeras beloppen 4 511 kronor och 900 kronor, varefter inbetalas 5 411 kronor.

Uppräkningen med 20 procent ger ett i stort sett korrekt resultat i det fall, då den kommunala utdebiteringen är 10 kronor per skattekrona. Vid annan kommunal utdebitering kan tillägget bli något för högt eller för lågt. Detta torde dock sakna nämnvärd betydelse, då fråga endast är om preliminär skatt, vilken tillika enligt gällande regler beräknas i hög grad schablonmässigt. Möjlighet finnes f. ö. till jämkning av preliminärskatten i särskilda fall. Har jämkning skett eller utfärdas av annan anledning ny preliminärdebetsedel, bör den statliga inkomstskatten uträknas med tillämpning av den högre skattesatsen.

Vidare bör föreskrivas att myndigheterna skall i sina redovisningshandlingar räkna upp den för 1955 debiterade B-skatten med det belopp som den skattskyldige har att ytterligare erlægga. Härav följer att om den skattskyldige underlåter att öka sina inbetalningar på föreskrivet sätt, han omedelbart blir restförd för den bristande inbetalningen.

Till samtliga nu ifrågavarande skattskyldiga bör i god tid utgå meddelanden om vad de har att iakttaga.

Vad härefter angår preliminärskatten för 1956 bör denna redan å B-skattesedlarna upptagas till det högre beloppet. En särskild föreskrift här om erfordras och denna bör innebära att för normalfallen den statliga inkomstskatt, som ingår i 1956 års B-skatt, skall beräknas till 125 procent av den statliga inkomstskatten enligt 1955 års taxering.

I avseende å 1957 års B-skatt erfordras en specialregel av innebörd att den statliga inkomstskatt, som skall ingå i preliminärskatten, i normal-
2 — *Bihang till riksdagens protokoll 1955. 1 saml. Nr 196*

fallen skall beräknas till 110 procent av den i 1956 års slutliga skatt ingående statliga inkomstskatten.

Det må tilläggas, att vid återgång till nu gällande skattesatser särskilda uppbördsföreskrifter får övervägas.

Inom finansdepartementet har verkställts vissa beräkningar angående den ökning av inkomstskatten för de närmaste åren, som den ifrågasatta skattehöjningen kan antagas medföra. Vid en skattesats av 40 procent för aktiebolag och 32 procent för ekonomiska föreningar har skatten i anledning av 1956 års taxering beräknats bli resp. 1 150 miljoner och 32 miljoner kronor samt vid 1957 års taxering resp. 1 200 miljoner och 33 miljoner kronor. Höjes skattesatsen till 50 procent för aktiebolag och 40 procent för ekonomiska föreningar skulle härav följa att den uträknade skatten blev på grund av 1956 års taxering resp. 1 440 miljoner och 40 miljoner kronor samt på grund av 1957 års taxering resp. 1 500 miljoner och 41 miljoner kronor. Det sagda skulle innebära en ökad skatt enligt 1956 års taxering för aktiebolag med 290 miljoner kronor och för ekonomiska föreningar med 8 miljoner kronor samt enligt 1957 års taxering för aktiebolag med 300 miljoner kronor och för ekonomiska föreningar med 8 miljoner kronor. Dessa beräkningar bygger på verkställda uppskattningar angående inkomstutfallet. Det erinras emellertid om att skatten vid 1956 års taxering i det föregående förslaget för aktiebolag till 45 procent och för ekonomiska föreningar till 36 procent. Detta reducerar merskatten enligt 1956 års taxering med ca 145 miljoner kronor för aktiebolag och med ca 4 miljoner kronor för ekonomiska föreningar. Den sammanlagda skattehöjningen skulle följaktligen bli omkring 150 miljoner kronor i anledning av 1956 års taxering och 310 miljoner kronor i anledning av 1957 års taxering. Det är inte uteslutet att en höjning av skatteprocenten kan föranleda företagen till större vinstreglerande dispositioner än som eljest skulle ifrågakomma. I vilken omfattning detta kan komma att ske är svårt att bedöma. Därest det i prop. nr 100/1955 framlagda förslaget till ändrad företagsbeskattning antages, kommer å andra sidan möjligheterna till dispositioner av nyss antytt slag att minska. Det torde likväl inte böra ifrågakomma att beräkna skatteökningen till högre belopp än 125 miljoner kronor i anledning av 1956 års taxering och 250 miljoner kronor i anledning av 1957 års taxering. Av den ökade statsskatten kan i runt tal 200 miljoner kronor beräknas inflyta under budgetåret 1955/56.

Det må anmärkas, att vid en återgång till nu gällande skattesatser särskilda bestämmelser bör meddelas i syfte att förhindra att skattskyldig genom omläggning av räkenskapsår erhåller inte avsedda skattelättnader.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att antaga inom finansdepartementet i enlighet med vad i det föregående angivits upprättade förslag till

- 1) *förordning angående ändrad lydelse av 10 § 2 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstkatt; samt*
- 2) *förordning med bestämmelser om beräkning av den preliminära skatten vissa år för aktiebolag m. fl.*

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sven Rydén
